

SURUNKALI YURAK YETISHMOVCHILIGIDA DAVO TAKTIKASINI INDIVIDUALLASHTIRISH VA UZOQ MUDDATLI KLINIK NATIJALARNI BAHOLASH

Ortiqova Madinaxon

Central Asian Medical University, Kardiologiya yoʻnalishi 1-bosqich ordinatori

Ilmiy rahbar: t.f.d. prof. Raxmonov K.X.

Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Fargʻona viloyati
mintaqaviy filiali direktori.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.23019324>

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot surunkali yurak yetishmovchiligida davolash taktikasini individuallashtirish va uning uzoq muddatli klinik natijalarga taʼsirini baholashga bagʻishlangan.

Tadqiqotda bemorlarning klinik holati, yurak funksiyasi, jismoniy faolligi, asosiy simptomlari va davolashga javobi oʻrganildi. Individual davo yondashuvida bemorning yurak funksional holati, arterial bosimi, buyrak faoliyati, hamroh kasalliklari va dori vositalariga tolerantligi hisobga olindi. Natijalar individual tanlangan va muntazam optimallashtiriladigan davolash strategiyasi simptomlarni nazorat qilish, funksional imkoniyatlarni yaxshilash va klinik barqarorlikni taʼminlashda muhim ahamiyatga ega ekanligini koʻrsatdi.

Kalit soʻzlar: Individual davolash, farmakoterapiya, klinik natijalar, funksional holat, yurak funksiyasi, davo samaradorligi, gospitalizatsiya.

Kirish

Surunkali yurak yetishmovchiligi yurakning organizm ehtiyojiga mos qon haydash qobiliyati pasayishi bilan kechadigan, uzoq muddatli nazorat va kompleks davolashni talab qiluvchi klinik sindromdir. Kasallikning kechishi bemorning yoshi, asosiy yurak-qon tomir patologiyasi, chap qorincha funksiyasi, arterial bosim, buyrak faoliyati, yurak ritmi va hamroh kasalliklarga qarab farqlanadi. Shu sababli barcha bemorlarga bir xil davolash sxemasini qoʻllash kutilgan klinik natijani har doim ham taʼminlamaydi.

Davolash taktikasini individuallashtirish bemorning klinik holati, funksional imkoniyatlari, dori vositalarini qabul qilishga chidamliligi va davolashga javobini hisobga olgan holda farmakoterapiyani tanlash hamda bosqichma-bosqich optimallashtirishni nazarda tutadi. Bunday yondashuvning asosiy maqsadi nafaqat simptomlarni kamaytirish, balki kasallikning zoʻrayishini, qayta gospitalizatsiyani va yurak-qon tomir asoratlarini kamaytirish, shuningdek, bemorning hayot sifatini yaxshilashdan iborat.

Shu nuqtayi nazardan, surunkali yurak yetishmovchiligida davolash taktikasini individuallashtirish va uning uzoq muddatli klinik natijalarini baholash zamonaviy kardiologiyaning muhim ilmiy-amaliy yoʻnalishlaridan biridir.

Dolzarbligi

Surunkali yurak yetishmovchiligida kasallikning uzoq davom etishi, qayta dekompensatsiya va gospitalizatsiya xavfining yuqoriligi sababli davolash taktikasini bemorning individual klinik xususiyatlariga moslashtirish muhim hisoblanadi. Davolashni toʻgʻri individuallashtirish simptomlarni nazorat qilish, funksional holatni yaxshilash va uzoq muddatli klinik natijalarni yaxshilashga xizmat qiladi.

Asosiy qism

Surunkali yurak yetishmovchiligi yurakning nasoslik faoliyati buzilishi natijasida organizmning gemodinamik ehtiyojlarini to'liq ta'minlay olmay qolishi bilan tavsiflanadi.

Kasallikning klinik kechishi bemorlarda bir xil bo'lmaydi. Davolash taktikasini tanlashda yurak yetishmovchiligidagi etiologiyasi, chap qorincha chiqarish fraksiyasi va klinik og'irlik darajasi muhim ahamiyatga ega. Bemorning arterial bosimi, yurak urish tezligi va ritmi ham farmakoterapiyani tanlashga ta'sir qiladi. Buyrak faoliyatining holati dori vositalarining samaradorligi va xavfsizligini belgilovchi muhim omillardan biridir. Qandli diabet, arterial gipertenziya, semirish va yurak ritmi buzilishlari kabi hamroh kasalliklar ham alohida baholanishi kerak. Individual davolash yondashuvi dori vositalari kombinatsiyasini bemorning ehtiyojiga moslashtirish imkonini beradi. Bunda preparatlarning boshlang'ich dozasi va keyingi titrlash tartibi individual ravishda belgilanadi. Davolash davomida bemorning klinik javobi muntazam nazorat qilinadi. Nafas qisishi, charchash, periferik shishlar va jismoniy yuklamaga chidamlilik kabi belgilar davolash samaradorligini baholashda muhim hisoblanadi.

Ehokardiografik tekshiruv yurakning funksional holatini kuzatish imkonini beradi.

Laborator nazorat esa buyrak faoliyati va elektrolitlar muvozanatini baholash uchun zarur.

Davolashga rioya qilish darajasi ham uzoq muddatli natijalarga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli bemorni muntazam kuzatish davolashning ajralmas qismi hisoblanadi. Individual yondashuv orqali davolashning samaradorligi oshirilishi va nojo'ya ta'sirlar xavfi kamaytirilishi mumkin.

Surunkali yurak yetishmovchiligida individual farmakoterapiyaning samaradorligini baholash bir nechta klinik va funksional mezonlarni o'z ichiga oladi.

Davolash natijasini aniqlashda birinchi navbatda asosiy simptomlarning o'zgarishi hisobga olinadi. Nafas qisishining kamayishi va jismoniy faollikning oshishi klinik yaxshilanishning muhim belgilaridan hisoblanadi. Periferik shishlarning kamayishi organizmdagi suyuqlik muvozanatining yaxshilanganligini ko'rsatishi mumkin. Bemorning kundalik faoliyatni bajarish qobiliyati ham davolash samaradorligini baholashda muhim ko'rsatkichdir. Funksional holatni aniqlash uchun 6 daqiqalik yurish testi kabi usullardan foydalanish mumkin.

Ehokardiografik tekshiruv orqali chap qorincha funksiyasidagi o'zgarishlar baholanadi.

Chap qorincha chiqarish fraksiyasining barqarorlashuvi yoki oshishi davolashga ijobiy javob sifatida ko'rilishi mumkin. Biroq davolash samaradorligini faqat bitta instrumental ko'rsatkich orqali baholash yetarli emas. Arterial bosim, yurak urish tezligi va tana vaznidagi o'zgarishlar ham muntazam kuzatiladi. Buyrak faoliyati va elektrolitlar holatini nazorat qilish davolash xavfsizligi uchun muhimdir.

Individual farmakoterapiya fonida bemorning hayot sifati ham yaxshilanishi mumkin.

Davolash samaradorligini uzoqroq muddat davomida kuzatish klinik holatning barqarorligini aniqlash imkonini beradi. Qayta hospitalizatsiya holatlarining kamayishi uzoq muddatli davolash natijasini baholashda muhim mezon hisoblanadi. Klinik va funksional ko'rsatkichlarning kompleks tahlili davolash strategiyasining haqiqiy samaradorligini aniqlashga yordam beradi.

Surunkali yurak yetishmovchiligi uzoq muddatli boshqaruvni talab qiladigan progressiv kasallik bo'lgani sababli davolash taktikasini muntazam qayta baholab borish zarur.

Bemorning klinik holati vaqt o'tishi bilan o'zgarishi mumkin. Shu sababli dastlab tanlangan davolash sxemasi keyinchalik o'zgartirilishi yoki optimallashtirilishi ehtimoli mavjud.

Davolashni optimallashtirish bemorning simptomlari, yurak funksiyasi va dori vositalariga tolerantligi asosida amalga oshiriladi. Terapiyani muntazam nazorat qilish dekompensatsiyaning dastlabki belgilarini o'z vaqtida aniqlash imkonini beradi. Qayta nafas qisishi, shishlarning kuchayishi, tez vazn ortishi va jismoniy faollikning pasayishi klinik kuzatuv uchun muhim signal hisoblanadi. Bemorning dori vositalarini belgilangan tartibda qabul qilishi uzoq muddatli davolash samaradorligining muhim omillaridan biridir.

Bemorni davolashga rioya qilish bo'yicha muntazam o'qitish terapevtik natijalarni yaxshilashi mumkin. Hayot tarzini o'zgartirish, jismoniy faollikni me'yorlashtirish va ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar ham kompleks boshqaruvning tarkibiy qismidir. Hamroh arterial gipertenziya, qandli diabet, buyrak kasalligi va yurak ritmi buzilishlarini nazorat qilish alohida ahamiyatga ega.

Davolashning uzoq muddatli natijalarini baholashda qayta gospitalizatsiya va klinik dekompensatsiya chastotasi muhim ko'rsatkich hisoblanadi. Hayot sifatining yaxshilanishi ham bemor uchun muhim terapevtik natija hisoblanadi. Individual kuzatuv davolash rejasini bemorning o'zgarib borayotgan ehtiyojlariga moslashtirish imkonini beradi.

Muntazam klinik va instrumental monitoring davolash samaradorligini saqlashga yordam beradi. Shu sababli surunkali yurak yetishmovchiligida optimal davolash bir martalik qaror emas, balki uzluksiz nazorat va bosqichma-bosqich tuzatib boriladigan klinik jarayon hisoblanadi.

Xulosa

Surunkali yurak yetishmovchiligida davolash taktikasini individuallashtirish bemorning klinik holati, yurak funksiyasi, arterial bosimi, buyrak faoliyati, hamroh kasalliklari va dori vositalarini qabul qilishga tolerantligini hisobga olish imkonini beradi. Individual farmakoterapiya asosiy simptomlarni kamaytirish, jismoniy faollikni yaxshilash va yurak faoliyatini barqarorlashtirishga qaratilgan. Davolash samaradorligini baholashda klinik belgilar bilan bir qatorda funksional va instrumental ko'rsatkichlarni muntazam kuzatish muhimdir. Uzoq muddatli monitoring orqali terapiyani o'z vaqtida tuzatish, dekompensatsiya va qayta gospitalizatsiya xavfini kamaytirish imkoniyati oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shahid I., Khan M.S., Fonarow G.C., Butler J., Greene S.J. Bridging gaps and optimizing implementation of guideline-directed medical therapy for heart failure // *Progress in Cardiovascular Diseases*. - 2024. - Vol. 82. - P. 61–69.
2. Schuurin M.J., Treskes R.W., Castiello T. et al. Digital solutions to optimize guideline-directed medical therapy prescription rates in patients with heart failure: a clinical consensus statement // *European Heart Journal – Digital Health*. - 2024. - Vol. 5, No. 6. - P. 670–682.
3. Greene S.J., Butler J., Fonarow G.C. Rapid and intensive guideline-directed medical therapy for heart failure: 5 core principles // *Circulation*. - 2024. - Vol. 150, No. 6. - P. 422–424.
4. Ismail Z., Aboughdir M., Duric B. et al. Advances in pharmacotherapy for heart failure and reduced ejection fraction: what's new in 2024? // *Expert Opinion on Pharmacotherapy*. - 2024. - Vol. 25, No. 14. - P. 1887–1902.

5. Fibbi G, Sato R., Vatic M. et al. Pharmacological management of heart failure: a patient-centred approach // Expert Opinion on Pharmacotherapy. - 2024. - Vol. 25, No. 16. - P. 2151–2165.